

อารยสถาปัตย์ฉบับ ‘ตลาดเก่า’

● ชญาพร นาวัลย์

สสะพานศาลเจ้าแม่ทับทิม ตลาด(โบราณ) บางหลวง ร.ศ.๑๒๒ ต้นแบบผลงาน อารยสถาปัตย์ฉบับนักศึกษาไทย ร่วมคิด ร่วมสร้างวิถีชีวิตชุมชนยั่งยืน ปรับโครงสร้างเก่าด้วย เทคโนโลยีควิควะโยธา แต่คงไว้ด้วยกลิ่นอายตลาดเก่า ตลาดเก่าหรือตลาดโบราณทั้งที่ทำจากไม้ หรือ สโตนชิโนโปรตุกีสกว่า -138 แห่งในไทยกำลังพัฒนา ให้ “คงอยู่อย่างสร้างสรรค์” ผ่านรูปแบบ “อารยสถาปัตย์กรรม” หรือ Universal Design การ

ออกแบบเพื่อทุกคน ครอบคลุมงาน ออกแบบสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุ เด็ก สตรีมีครรภ์

creative

รศ.พิชัย สดภิบาล อาจารย์ประจำสาขาวิชา วิศวกรรมสถาปัตย์กรรมและการออกแบบ คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง คือผู้อยู่เบื้องหลังและผลักดันโครงการพัฒนาตลาดในเชิงอนุรักษ์ ให้เป็นรูปธรรม อาทิ สามชุกตลาดร้อยปี ตลาดโบราณ บางพลี ตลาดบางหลวง ร.ศ. ๑๒๒ โดยชักชวน นักศึกษาทุกภาควิชามาบูรณาการร่วมกัน เพื่อสร้าง สิ่งใหม่ ปรับปรุงของเก่า คงไว้ซึ่งคุณค่าทางวัฒนธรรม และวิถีชีวิต โดยเน้นให้ทุกคนในชุมชนสามารถใช้ได้ สะดวกสบาย สวยงาม และปลอดภัย เป็นหลัก

:สะพานเก่า เล่าใหม่

กลุ่มนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ สาขา วิศวกรรมโยธา ปี 4 ขอใช้พื้นที่นี้ส่งผ่านความคิดด้าน วิชาการสู่การปฏิบัติ เปลี่ยนสะพานไม้ที่เชื่อมจิตใจคน ชุมชนระหว่างตลาดกับศาลเจ้าแม่ทับทิมให้ใช้งานได้ เหมาะสมขึ้นกว่าเดิม

ตลาดเก่ามักเป็นที่อยู่อาศัยของคนที่มีอาชีพหลัก อยู่ในชุมชน (ไม่ต้องการย้ายถิ่นฐาน) รวมทั้งยังเป็น แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แห่งใหม่ของนครปฐม จึงมีความหลากหลายของผู้คน และจำเป็นต้องนำหลัก การของสถาปัตยกรรมที่มีอารยะมาใช้ ทำให้มันง่ายขึ้น ไม่ต้องมีค่าใช้จ่ายมาก แต่ต้องตอบสนองได้ทุกคน สุวิจักขณ์ สุกุลมงคลศักดิ์ หัวหน้ากลุ่ม กล่าวว่า พวก

เขาต้องเข้าไปเก็บข้อมูล พบว่าเด็ก คนแก่และคนพิการ ซ้ำไม่ไหวที่ศาลเจ้าได้อย่างลำบาก เพราะความลาดชันของขั้นบันได สะพาน เลยไปดูพื้นที่จริง พบว่าเป็นสะพานที่ใช้ระบบโครง ถักในการรับน้ำหนักตัวสะพาน ทำให้เกิดความลาดชัน จาก นั้นก็เตรียมวัดผังงาน แล้วหมั่นพูดคุยกับช่างชาวบ้านว่าทาก ปรับโครงสร้างแบบนี้ จะทำได้หรือไม่ รวมทั้งต้องคำนึงถึง เอกลักษณะของสะพานที่มีโครงเป็นรูปตัวเอ ซึ่งได้แรงบันดาลใจจากสะพานพระราม 8

ณัฐพงศ์ คุณแจตน์, ทศพร บุตรสนม และนพพล วัฒนมันคง ร่วมอธิบายการทำงานต่อว่า พวกเขาต้องลด ความชันของพื้นสะพานลงมาให้อยู่ที่ระดับตอม่อสะพาน และเอาโครงทรัส(เหล็กซี่ลบลรองรับแรง) เดิมออก แล้วแทนที่ด้วยวัสดุที่มีเทคโนโลยีสูงกว่าแต่มีความ ทนทานเทียบเท่ากับโครงทรัส โดยใช้เหล็ก Wide Flange ในการรับน้ำหนักโครงถักและใช้ลวดสลิงซึ่งเพื่อช่วย รับน้ำหนักและลดการแอ่นตัวของสะพาน ขณะเดียวกัน เชือกสลิงก็สามารถยกพื้นสะพานได้เมื่อจำเป็น ทั้งนี้ยัง ต้องทดสอบการใช้งานจริง โดยใช้รถวิลแชร์เป็นตัววัด และคำนึงถึงความสวยงาม ไม่ใช่ปูนเพื่อให้เกิดเอกลักษณ์ สะพานไม้ไว้ รวมถึงใช้เชือกไม้ไผ่ และประติมากรรม พุ่มข้าวบิณฑ์ที่ส่วนบนสุดของสะพาน

:บูรณาการทุกภาคส่วน

“นักศึกษากลุ่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิชาเลือกที่เปิด โอกาสให้นักศึกษาสาขาอื่นๆ มาร่วมกันคิดงาน ทำตัว เป็นนักอนุรักษ์ เช่นที่ตลาดสามชุก ก็มีเด็กจิตรกรรม มาเขียนรูปทำโปสเตอร์กว่า 300 แผ่นเป็นรายได้ให้กับ กรรมการตลาด หรือเด็กๆ ที่เรียนด้านสิ่งแวดล้อมมา ช่วยพัฒนาระบบนิเวศภายในและรอบๆ ตลาด หรือ นักศึกษาที่เรียนด้านอาหาร ก็เป็นส่วนหนึ่งให้พ่อค้า แม่ขายในตลาดตระหนักถึงข้อมูลทางโภชนาการด้วย พร้อมจัดทำพ็อดกันที่ชุมชนให้ พอเราทำอย่างนี้ ต่อมา ชาวตลาดจะทำวิจัยชุมชนกันตัวเอง และมีงบประมาณ มาใช้พัฒนาตลาดต่อไปได้เอง” รศ.พิชัย กล่าว และว่า

หัวใจของการพัฒนาตลาดโบราณนั้น ต้องทำ ความคู่ไปกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน จึงต้องอาศัยทุกๆ สาขาวิชามาร่วมมือกัน พร้อมกับเสริมด้วยเทคโนโลยี เช่น ตลาดเก่ามักทำด้วยไม้และเสี่ยงต่ออัคคีภัย จึงมี ผู้เสนอว่าให้สร้างระบบความปลอดภัยด้วยวัสดุกันไฟ แต่ละห้อง หรือ ใส่แผงโซลาร์เซลล์ไว้บนหลังคา โดยไม่ ทำลายรูปแบบและโครงสร้างเดิมของอาคาร เป็นต้น “ทำสิ่งเก่าให้ใหม่เป็นเรื่องยาก เพราะมันถูกจำกัด ด้วยโครงสร้างที่ตายตัว และมีเงื่อนไขมากมาย แต่เรากำลัง ทำงานต่อยอดทุกวิชามาร่วมกันโบราณ เพื่อสร้างคุณค่าในเชิง อารยสถาปัตย์ ที่ต้องใส่ใจเรื่องความสวยงาม มันคง และ ยั่งยืน เราอยากให้ตลาดเก่าเป็นตัวแทนของเอกลักษณ์ ที่ สามารถกลมกลืนได้กับวิถีชีวิตเดิม” กลุ่มโครงการพัฒนา ตลาดในเชิงอนุรักษ์ กล่าวส่งท้าย